

Nieuwsbrief

ivn natuur
educatie

KNNV
vereniging
voor wetbiologie

Jaargang 10 nummer 11–november 2018 Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór 24 november opsturen

Natuurmoment

Apeldoorns Blazersensemble

Als de blaadjes gaan vallen komen de bladblazers uit de kast. De advertenties liegen er niet om. De een is nog beter dan de ander. Hoeveel decibellen ze produceren staat er niet bij.

Om schadeclaims en drukte op de Eerste Hulp te voorkomen moeten stoepen en straten zoveel mogelijk bladvrij blijven. Het Apeldoorns Blazersensemble rukt weer uit.

Als je trots bent op je grasje is een laag blad geen goede deken voor de winter. Maar op andere plekken: lekker laten liggen! Door op te ruimen doe je aan voedselroof bij planten en ontnem je kleine beesten hun schuilplek.

(Yvonne Zwikker)

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden

Nieuwe leden/vrienden IVN: Eefje de Groot, Sylvia van Maanen, Jan Willem Bloem, Leo Verhoeff, Tineke Mellink, Nancy Kerpershoek. Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

Van de voorzitter

Terwijl ik dit schrijf is het nog steeds erg droog. De waterstanden in de rivieren bereiken laagterecords, de grondwaterstanden zijn extreem laag en diverse vennen en beken vallen geheel droog. Er valt nog weinig te zeggen over de consequenties voor flora en fauna op langere termijn. Dankzij de septemberregen en relatief hoge temperaturen was er sprake van nabloei van tal van plantensoorten en zijn er nog veel insecten actief.

Vanwege de onmiskenbare klimatologische veranderingen zal er door overheden, agrarische sector en natuurorganisaties toch echt een ander beleid moeten worden ontwikkeld voor het beheer van grond- en oppervlaktewater.

Tegelijkertijd genieten we ook van het mooie weer. Op de recente natuurdag van IVN-Apeldoorn werkte ook het weer mee om daar een zeer geslaagd evenement van te maken. Wat de KNNV betreft kunnen we terugkijken op een succesvolle najaarslezing Tussen Veluwe en IJssel door Ruud Knol met een geweldige recordopkomst.

(Jacob Ruiter, voorzitter KNNV Apeldoorn)

IVN terug in de Texandriiaan

Als je dit leest is IVN Apeldoorn weer terug op de Texandriiaan. De ruimte op de begane grond is vergroot en praktischer ingedeeld. De 1e verdieping is veel minder gewijzigd, inclusief het IVN-lokaal, want de renovatie heeft zich beperkt tot aanpassingen aan de huidige standaard voor klimaat, energie en communicatie.

De sloten en sleutels zijn gehandhaafd, de alarminstallatie is vervallen en de opgang via de brandtrap is gehandhaafd.

Dank aan allen die bijgedragen hebben aan het verhuizen en herinrichten.

IVN Ledenvergadering 22 november 2018

19.30 uur in IVN lokaal aan de Texandriiaan

Op de agenda staat onder meer:

- vaststellen gewijzigde Statuten en Huishoudelijk Reglement
- Jaarplan en Begroting 2019
- Vermogen inzetten voor realisatie doelstelling?

Na de pauze een korte toelichting op de duurzaamheidsmaatregelen en rondleiding door het gerenoveerde gebouw van vreeschool De Vijfster.

Nieuwe badges voor actieve IVN'ers

De landelijke vereniging IVN heeft nieuwe naambadges ontworpen. De badges zijn bedoeld voor alle leden die actief zijn, bijvoorbeeld als gids, cursusleider, routeontwikkelaar en redacteur.

De badges zijn gemaakt van bamboe en hebben een vakje voor je naam. De badges worden verstrekt met je naam en de vermelding IVN-Apeldoorn. Heb je de badge niet afgehaald tijdens de Natuurdag, doe dat dan tijdens de ledenvergadering op 22/11 of neem even contact op met de secretaris (Hein Hillen) (secretaris@ivn-apeldoorn.nl).

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open voor alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

3/11	IVN	Natuurwerkdag in Natuurpark Berg en Bos
5/11	KNNV	Werkgroep Sprengen & Beken: Werkgroepavond
5/11	KNNV	Werkgroep Sprengen & Beken: Werkgroepavond
6/11	IVN	Start workshop natuurfotografie
6/11	KNNV	Vogelwerkgroep: Werkgroepavond
10/11	KNNV	Vogelwerkgroep: Excursie Zuidpier IJmuiden
11/11	IVN	Excursie Najaar rond Klarenbeek (het Kabouterbos
12/11	KNNV	Paddenstoelenwerkgroep: Excursie Caitwickerzand
17/11	IVN	Natuurbeheer op een terrein bij Staatsbosbeheer
19/11	KNNV	Werkgroep Sprengen & Beken: Excursie
20/11	KNNV	Insectenwerkgroep: Werkgroepavond
22/11	IVN	IVN Ledenvergadering
24/11	KNNV	Vogelwerkgroep: Wandeling Hoog Buurlo
2/11	KNNV	Paddenstoelenwerkgroep: Excursie Begraafplaats Soerenseweg Apeldoorn
1/12	IVN	Natuurbeheer in de omgeving van Apeldoorn

3/11: Natuurwerkdag in Natuurpark Berg en Bos

Dit jaar doet IVN Apeldoorn voor de 15de keer mee met de Landelijke Natuurwerkdag in Natuurpark Berg en Bos. In tegenstelling tot wat bij de gewone werkochtenden van de werkgroep VENEL het geval is, is het verplicht je van te voren aan te melden via www.natuurwerkdag.nl. Er is plek voor 24 personen. Dus als je mee wilt doen, wacht dan niet te lang met aanmelden.

17/11: Venel: Opslag verwijderen bij het Salamandergat

Het Salamandergat is een natuurlijk ven in de buurt van Het Leesten. Staatsbosbeheer heeft hier een aantal jaar geleden een strook bomen gekapt om verbindingzones voor dieren te creëren. Maar als je de natuur zijn gang laat gaan, neemt het bos het weer over. Dus gaat Venel met enige regelmaat aan de slag om opslag van berk, Amerikaanse vogelkers en grove den te verwijderen. Vorig jaar heeft Venel hier twee ochtenden gewerkt, maar er is nog genoeg werk voor nog een paar ochtenden. Op 17 november ben je van harte welkom.

25/11 IVN Jubileumlezing over Kroondomein het Loo

Op zondag 25 november is de jubileumlezing in het kader van 70 jaar IVN Apeldoorn. Centraal in deze lezing staat Kroondomein Het Loo, een locatie waar ieder wel zijn of haar herinneringen aan heeft. Spreker is de heer Arno Willems, rentmeester van het Loo en opperhoutvester. Titel van de lezing is Historie, bosbeheer en natuurwaarde van Kroondomein Het Loo. Alle IVN en KNNV leden en hun introducés zijn van harte welkom.

Aanvang 14.30 uur in de aula van de Vijfster. Na afloop is er ruim gelegenheid elkaar op deze laatste jubileumactiviteit in 2018 te ontmoeten.

Wie doet er mee??

Groenvoer bezorger gevraagd voor de Rivierenbuurt

Wie wil ongeveer 8 adressen in de Rivierenbuurt, Dok Zuid en Componistenbuurt 4 maal per jaar het afdelingsblad Groenvoer bezorgen? Aanmelden via mail naar Lenie Omtzigt (distr-groenvoer@ivn-apeldoorn.nl).

Route makers gezocht

Er zijn weer diverse mogelijkheden om actief te zijn bij IVN. Er is voor elk wat wils. Hou je van wandelen? Dan is actief worden bij de werkgroep Routes misschien iets voor je. Je checkt bijvoorbeeld een route in je eigen tijd en tempo.

PR en communicatie

Om onze activiteiten nog breder bekend te maken zoeken we mensen die de IVN activiteiten ook op (niet IVN) websites, Facebook en/of Instagram te plaatsen.

Ook is er nog een vacature coördinator van de werkgroep PR

Of ben je liever meer 'technisch bezig'? Dan is beheerder van het IVN lokaal misschien iets voor je.

>> [Meer vacatures bij IVN-Apeldoorn](#)

Ander nieuws en activiteiten

IVN Natuurdag zeer geslaagd

14 oktober was de IVN Natuurdag bij IVN Het Woldhuis. Wethouder Sandmann opende de dag en preees IVN voor de vele activiteiten die ze al 70 jaar in Apeldoorn en omgeving uitvoert.

Zo'n 500 bezoekers genoten van de najaarszon en de vele activiteiten in het kader van de herfst. Zoals een route langs paddenstoelen (met de naam erbij) of een natuurcircuit met diverse activiteiten voor de jeugd. Of je conditie testen tijdens een bootcamp of kijken naar natuurtheater, scharrelen langs de marktkraampjes, een workshop natuurfotografie (de winnende foto staat hieronder) volgen of genieten van de (uiteraard biologische) lekkernijen van de Driekant.

Een natuurdag waar zowel de bezoekers als de IVN'ers met veel voldoening aan terug denken. [>> Bekijk meer foto's](#)

Watermeterbord vernieuwd

Tijdens de IVN Natuurdag werd ook het informatiebord bij de educatieve grondwatermeter die achter Het Woldhuis staat weer in ere hersteld. Het bord is herplaatst op initiatief van de IVN werkgroep Woudhuis en de beheerder Dick van Beek.

Winnende natuurfoto

Tijdens de IVN Natuurdag vond een workshop natuurfotografie plaats. Uit de 15 ingestuurde foto's is de foto van Stef Asbreuk de winnaar geworden: de detail foto van de hertenzwam.

9/11: Gelderse Biodiversiteitsdag

De provincie Gelderland organiseert op vrijdag 9 november, 9.00-16.00 uur in het Huis der Provincie voor de tweede keer de Gelderse biodiversiteitsdag. De Gelderse biodiversiteitsdag is voor iedereen die zich inzet voor de Gelderse natuur. Dat kan zijn als vrijwilliger in landschap en natuur, als waarnemer of als professional. Deze dag is een uitgelezen kans om lezingen en workshops te volgen en kennis te maken met anderen die actief zijn in de Gelderse natuur. Het programma van de biodiversiteitsdag is afwisselend en actief. Het omvat lezingen, workshops en excursies over biodiversiteit en natuurbeheer in Gelderland, maar er is ook aandacht voor natuur-inclusief denken en doen, de relatie tussen natuur en klimaat en de betrokkenheid van inwoners bij de Gelderse natuur. In de nieuwsbrief van november lees je hoe je je kunt aanmelden of kijk op www.gelderland.nl

17/11 Inspiratiedag over stadsnatuur

Vogelbescherming en KNNV zetten zich in voor meer groen in de wijk omdat dat bijdraagt aan meer biodiversiteit, waterberging bij hoosbuien en het tegengaan van hittestress. Daartoe organiseren zij een Inspiratie-dag over stadsnatuur voor de Stadsvogeladviseurs, Tuinvogelconsulenten en de Tuinambassadeurs van de KNNV die plaats vindt op 17 november 2018, van 10.00 – 16.30 uur in het Kantoor van Vogelbescherming Nederland en KNNV, Boulevard 12 in Zeist. VB en KNNV willen met deze dag inspireren en ervaringen uitwisselen t.a.v. het vergroenen van tuinen en het verbeteren van de stedelijke omgeving voor vogels en andere soorten. Er zijn geen kosten aan de dag verbonden. Wel graag aanmelden. Via de link kun je je aanmelden of afmelden. [Naar het aanmeldformulier](#)

24/11: Landelijke Sovon dag in Apeldoorn

Op zaterdag 24 november wordt de Landelijke Sovon-dag in Omnisport Apeldoorn gehouden. Er is een interessant programma en er wordt een nieuwe Vogelatlas gelanceerd die door minister Schouten in ontvangst wordt genomen.

Ook is er een programma voor de jeugd tussen 8 en 14 jaar bij de Grote Modderkolk in Loenen. Met het thema Vogels dicht(er)bij! wordt gekeken naar het ringen van vogels en het leven van uilen. In de middag gaan we het bos in om vogels op te sporen en maken de kinderen een eigen nestkast die past bij het Jaar van de Huiszwaluw.

>> [Informatie over het jeugdprogramma](#)

29/11: Boeiende presentatie over de vogels van de IJsseldelta

KNNV afdeling Epe-Heerde organiseert op donderdag 29 november 2018 een presentatie door Herman van der Hart, met als onderwerp: Vogels van de IJsseldelta. Volgens velen is de IJssel de mooiste (grote) rivier van ons land. Aan bod komen niet alleen de vele soorten vogels die kenmerkend zijn voor deze streek, maar ook de verscheidenheid aan landschappen. De vogelwereld is er uitermate divers: van steenuil tot kwartelkoning en van putter tot roerdomp. De presentatie vindt 29 november 2018 plaats om 20.00 uur in het Kulturhus, Stationsstraat 25, 8161 CP Epe. De kosten zijn €3. Leden KNNV/IVN gratis.

Nieuw: IVN routes in app: Voor mensen die meer willen dan links, rechts of rechtdoor

IVN streeft ernaar om zoveel mogelijk mensen de natuur te laten ontdekken. Leren door te doen, door zelf te beleven. Met de app IVN Routes verbreedt IVN het natuurbelevingsaanbod. Naast cursussen, de natuurgidsenopleiding en natuuractiviteiten met een natuurgids kun je nu ook - wanneer je maar wilt - wandelen en fietsen door de mooiste natuur in Nederland. Met IVN routes heb je je eigen digitale IVN natuurgids 'op zak'.

Er werken meer dan 40 IVN-afdelingen mee aan de app en er zijn al meer dan 70 routes beschikbaar. IVN-Apeldoorn was één van de initiatiefnemers en heeft inmiddels 8 routes in de app beschikbaar gemaakt.

De app is gratis te downloaden in de Google Play Store en in de Apple Store.

Opgezette dieren gezocht

Voor de IVN-activiteiten met schoolkinderen zoekt de werkgroep Scharrelkids uitbreiding van ons (helaas beperkte) lesmateriaal opgezette dieren. Heb je misschien nog (een) opgezet dier(en) die je voor educatieve doeleinden zou willen schenken aan de werkgroep Scharrelkids van IVN Apeldoorn? Laat het Margot Klein weten: telefoon: 06 42178198.

Filmtips voor november in Gigant

In *Leaning into the Wind* volgt de Duitse regisseur Thomas Riedelsheimer de landschapskunstenaar Andy Goldsworthy. Op een verrassende manier bewerkt Goldsworthy enorme stenen en bomen, maar vaker zoekt hij de vergankelijkheid door kunst te maken met regendruppels, bloemblaadjes en rietstengels. Totdat de wind of het water de elementen weer meeneemt en alles weer wordt zoals het was.

Ancient Wood is een poëtische en atypische natuurfilm over de verschillende inwoners van een van de weinige oerbossen in Europa. Er is geen commentaarstem, alleen het ongelooflijk rijke, bijna tastbare geluid van het oude bos en de magische situaties die daar in uitzonderlijke beelden zijn vastgelegd, zowel in de lucht als op de grond en onder water. Een filmische hommage aan de Litouwse natuur die in eigen land een grote bioscoop-hit werd. >> meer informatie: www.gigant.nl

Natuurnieuws

Groene Glimlach: Wapperende witte lapjes

Half oktober zie ik witte lapjes in het gras van het Oranjepark. De vaantjes- of zakdoekjesboom staat nog in bloei, zijn tweede bloei. Zeker twintig jaar geleden dacht ik 'Wie doet dat nou? Dat zou je hier toch echt niet verwachten?' bij het zien van allemaal papiertjes in het park van Het Oude Loo. Gedachten, die van hele korte duur waren, want een blik naar boven en het werd duidelijk waar die witte velletjes vandaan kwamen. Mijn kennismaking met de zakdoekjes- of vaantjesboom vergeet ik nooit meer. Uit de verte lijkt het papier, maar van dichtbij en in je hand voelen de schutbladen, die wel vijftien centimeter kunnen worden, aan als zijde. [Lees verder op de website](#)

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

Contactpersonen: [IVN contacten](#)
Afdelingsbladen: [IVN Apeldoorn:](#)
[Groenvoer](#)

[KNNV contacten](#)
KNNV-Apeldoorn: [De vier Jaargetijden](#)
KNNV Epe/Heerde: [Natuurklanken](#)

IVN webwinkel: Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken: In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe als 'oude boeken service'.

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Mail naar: IVN Apeldoorn: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl of

KNNV Apeldoorn: ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl

